

breedte van 32 à 37 cM. De vruchtjes (fig. 11 en 18) worden 8 à 14 cM lang, 4 à 8 cM breed, ze hebben een aanmerkelijk versmalden, maar toch min of meer afgeronden top. Bovenop het vruchtje staan 2 à 5 stempels in één rij zeer dicht bij elkaar. De onrijpe vruchtjes zijn duidelijk berijpt, de rijpe zijn bruingroen met oranje-kleurig middenveld. De middenvruchtwand (fig 19) is geheel massief kurkachtig-vezelig, zonder luchtkamers boven de kernen, welke in 1 rij even boven het midden van het vruchtje zijn geplaatst. De mannelijke kolven gelijken op die van *Pandanus tectorius* doch de helmknoppen zijn niet tros-, maar schermvormig opeengedrongen op den top der meeldraaddragers. De heldergroene, onberijpte bladeren worden 2 à 5 M lang, 10 à 24 cM breed en zijn aan den top plotseling samengetrokken (fig 16) in een 6 à 12 cM lange spits, waardoor ze van die van alle andere breedbladige strandsoorten zijn te onderscheiden.

De plaats waar JUNGHUHN *Pandanus Bidur* ontdekte, de moeilijk bereikbare voet van den Goenoeng Pajong in het uiterste zuidwesten van Java, is tot op heden de eenig bekende groeiplaats op het eiland, waar deze soort ook verzameld werd in 1892 door wijlen Dr. S. H. KOORDERS en wederom in 1920 door een daartoe uitgezonden mantri van 's Lands Plantentuin. Overigens is zij, met zekerheid althans, alleen van eenige kleinere eilanden bekend, o. a. van Taliaboe vanwaar het in fig 16 afgebeeld exemplaar afkomstig is, van Ternate en van Pendjalinan, een der kleine koraaleilanden ten noorden van Batavia, waar zij, volgens mondelinge mededeeling van den ontdekker, Dr. J. J. SMITH, in groote hoeveelheid voorkwam.

(Wordt vervolgd).

KORTE MEDEDEELINGEN.

In afl. 8 van dezen jaargang heeft LEEFMANS beschreven, hoe een oenkoet (*Xantholaema rosea*) een soortgenoot, die in een afhangend touw was verward geraakt, te hulp kwam en trachtte te bevrijden. Een ander geval van hulpbetoon — tenminste zoo zal ik het maar noemen — speelde zich af in mijn tuin te Palimanan. Op 'n middag brachten ze mij een jongen kendòh (*Galeopithecus volans*). Twee dagen lang hield ik het mooie diertje in een ruim hok; het liet echter alle kendòh-lekkernijen (bloemknoppen van doerèn en randoe, jonge nangka-bladeren etc. etc.) onaangeroerd liggen. Blijkbaar was het jong nog niet gewend aan dergelijken kost. Het beste leek me daarom maar, het dier zijn vrijheid terug te geven.

Toen het donker begon te worden, heb ik het in een nangkaboom gezet, die herhaaldelijk door kendòhs bezocht werd en dien ik vanuit de achtergalerij goed in de gaten kon houden. Met tusschenpoozen liet het jong zijn vreemd geluid hooren.

Plots zweefde daar geruchtloos 'n zwarte gestalte door de takken. Een luid gekrijsch volgde. Dit duurde zoo'n tijdje, tot op eens alle kabaal ophield en het rustig werd in den boom. Wat hadden die twee elkander wel te vertellen? In spanning wachtte ik de slotscène van dit gebeuren af. Ik behoefde gelukkig niet lang te wachten. De oude kendòh zeilde een kwartiertje daarna van de nangka naar een groepje klappers. Het bleef echter stil in den boom. Onmiddellijk stuurde ik eenige koelies op onderzoek uit. In de nangka was de jonge kendòh niet meer!

V. D. M. M.
